

GIÁO DỤC NÂNG CAO NHẬN THỨC VỀ HẠN CHẾ CHẤT THẢI NHỰA CHO TRẺ MẦM NON VÀ HỌC SINH TIỂU HỌC TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN VÀ SÔNG CÔNG, TỈNH THÁI NGUYÊN

Nguyễn Thị Hồng Viên*, Vũ Thị Phương,
Nguyễn Thị Hồng, Phạm Thị Hồng Nhung
Trường Đại học Khoa học - ĐH Thái Nguyên

TÓM TẮT

Một trong những biện pháp lâu dài và hiệu quả nhằm hạn chế ô nhiễm môi trường do chất thải nhựa là phải giáo dục cho trẻ em - những người chủ tương lai của xã hội để hình thành nhận thức, thói quen từ khi còn nhỏ. Bài báo này tổng kết các hoạt động giáo dục hạn chế chất thải nhựa cho trẻ mầm non và học sinh tiểu học trên địa bàn thành phố Thái Nguyên và thành phố Sông Công, tỉnh Thái Nguyên, chỉ ra những thuận lợi, khó khăn trong quá trình triển khai hoạt động giáo dục. Bài báo được thực hiện dựa trên các phương pháp phân tích tổng hợp tài liệu và phương pháp thực nghiệm. Kết quả thu được sau khi thực hiện các hoạt động: 90% học sinh, trẻ mầm non thay đổi nhận thức, 50% số học sinh tham gia lớp trải nghiệm bảo vệ mẹ thiên nhiên áp dụng các biện pháp giảm chất thải nhựa hàng ngày, 67% học sinh tuyên truyền lại cho bố mẹ các cách để giảm chất thải nhựa. Các hoạt động giáo dục nâng cao nhận thức cho trẻ em được đề cập trong bài báo có giá trị thực tiễn và giáo dục, đặc biệt trong bối cảnh ô nhiễm môi trường đang ngày càng trở nên nghiêm trọng hiện nay.

Từ khóa: Giáo dục môi trường; chất thải nhựa; giáo dục trẻ em; thành phố Thái Nguyên; thành phố Sông Công.

Ngày nhận bài: 02/4/2020; Ngày hoàn thiện: 24/4/2020; Ngày đăng: 30/4/2020

EDUCATION TO RAISE AWARENESS ABOUT LIMITING PLASTIC WASTE FOR PRESCHOOL CHILDREN AND PRIMARY SCHOOL PUPILS IN THAI NGUYEN CITY AND SONG CONG CITY, THAI NGUYEN PROVINCE

Nguyen Thi Hong Vien*, Vu Thi Phuong,
Nguyen Thi Hong, Pham Thi Hong Nhung
TNU - University of Sciences

ABSTRACT

One of the long-term and effective measures to limit the environmental pollution caused by plastic waste is to educate children - the future owners of society to form awareness and habits from an early age. This paper summarizes the educational activities of limiting plastic waste to preschool children and primary school pupils in Thai Nguyen city and Song Cong city, Thai Nguyen province, pointing out the advantages and disadvantages in process of implementing educational activities. The paper is made based on the method of document synthesis analysis and the empirical method. The results obtained: 90% of pupils, preschool children change cognition; 50% of the students participating in the nature protection experience class have applied measures to reduce plastic waste in daily life; 67% of students propagate to their parents ways to reduce plastic waste. The educational activities aimed at raising awareness for children mentioned in the article have practical and educational value, especially in the context of environmental pollution is becoming more serious today.

Keywords: Environmental education; plastic waste; education for children; Thai Nguyen city; Song Cong city.

Received: 02/4/2020; Revised: 24/4/2020; Published: 30/4/2020

* Corresponding author. Email: phuongvt@tnus.edu.vn

1. Đặt vấn đề

Xã hội phát triển kéo theo sự phát triển của con người và các vấn đề môi trường. Ô nhiễm môi trường, biến đổi khí hậu đang nhận được sự quan tâm của toàn xã hội bởi những ảnh hưởng trực tiếp đến sức khỏe con người, không chỉ thế hệ hiện tại mà còn cả thế hệ mai sau. Ô nhiễm môi trường ngày càng trở nên nghiêm trọng do rất nhiều nguyên nhân khác nhau, trong đó một nguyên nhân không kém phần quan trọng là gia tăng lượng rác thải và việc phân loại, xử lý rác thải chưa hợp lý. Dự báo tổng lượng chất thải rắn sinh hoạt tại các đô thị của Việt Nam đến năm 2020 khoảng gần 22 triệu tấn/năm.

Rác hay còn gọi là chất thải là vật chất được thải ra từ sản xuất, kinh doanh, dịch vụ, sinh hoạt hoặc hoạt động khác. Rác thải có nguồn gốc từ các hộ gia đình, trường học, chợ, nơi mua bán, nơi công cộng, nơi vui chơi giải trí, cơ sở y tế, cơ sở sản xuất kinh doanh, bến xe, bến tàu... Rác có thể là những thứ không độc hại và có thể dùng lại được nhưng cũng có thể là những loại vật chất độc hại và khó xử lý [1].

Rác thải, đặc biệt là rác thải nhựa có thể gây ra nhiều tác động ảnh hưởng đến môi trường xung quanh, bao gồm cả môi trường không khí, đất và nước. Các dòng nước mặt bị ô nhiễm, cản trở lưu thông của dòng chảy, tắc nghẽn cống rãnh tạo nước tù. Môi trường yếm khí gia tăng phân hủy các hợp chất hữu cơ, không những gây mùi hôi thối, ô nhiễm nguồn nước và môi trường mà còn gây khó khăn trong việc lấy nguồn nước mặt để xử lý thành nguồn nước sạch cấp cho nhu cầu xã hội [2]. Nước rỉ rác có chứa hàm lượng chất ô nhiễm cao nếu không được thu gom xử lý sẽ thâm nhập vào nguồn nước mặt và nước ngầm gây ô nhiễm môi trường nước nghiêm trọng. Rác thải phát sinh mùi do quá trình phân hủy các chất hữu cơ trong rác gây ô nhiễm môi trường không khí. Ngoài ra, quá trình đốt rác sẽ phát sinh nhiều khí ô nhiễm như: SO_2 , NO_x , CO_2 , bụi... [3]. Ô nhiễm môi trường đất từ rác thải do trong rác có các thành phần độc hại như: thuốc bảo vệ thực vật, hóa chất, vi

sinh vật gây bệnh. Nước rỉ rác nếu không được thu gom, xử lý sẽ thấm xuống đất gây ô nhiễm môi trường đất do nước rỉ rác chứa nhiều kim loại nặng; có thành phần chất hữu cơ khó phân hủy sinh học cao; chứa nhiều vi sinh vật, vi khuẩn gây bệnh [4].

Con người không chỉ sử dụng, khai thác môi trường mà còn phải biết giữ gìn và bảo vệ. Điều đó đòi hỏi mọi người đều phải có ý thức rõ ràng và sâu sắc trong việc đối xử một cách đúng mực với môi trường, từ đó hình thành thói quen, hành vi tốt trong bảo vệ môi trường. Để bảo vệ môi trường, hạn chế sự gia tăng lượng chất thải nhựa, chúng ta phải có những bước đi thật hiệu quả để thay đổi ngay từ trong ý thức của các thế hệ. Biện pháp lâu dài và hiệu quả là phải giáo dục cho trẻ em - những người chủ tương lai của xã hội để hình thành nhận thức, thói quen từ khi còn nhỏ. Giáo dục môi trường không những là một yêu cầu của xã hội mà thực ra còn là một vấn đề hết sức cấp thiết. Nhiều nghiên cứu trên thế giới đã đi đến kết luận là cần phải giáo dục kiến thức bảo vệ môi trường ngay từ khi còn nhỏ để hình thành nhận thức, thói quen.

Tỉnh Thái Nguyên đang trên đà phát triển, kèm theo đó là các vấn đề môi trường, trong đó có gia tăng chất thải nhựa. Hiện nay, công tác bảo vệ môi trường trên địa bàn thành phố Thái Nguyên, thành phố Sông Công nói chung, công tác thu gom, phân loại rác thải nói riêng còn nhiều bất cập do người dân chưa nhận thức đúng đắn về tầm quan trọng của công tác thu gom, phân loại rác thải, chưa thực sự biết cách phân loại rác thải hợp lý. Đặc biệt, các nhóm đối tượng trẻ mầm non, học sinh tiểu học tại thành phố Sông Công và thành phố Thái Nguyên cũng có nhận thức chưa đầy đủ, ít được tiếp xúc với các hoạt động bảo vệ môi trường, hạn chế chất thải nhựa. Đây là những lứa tuổi đang dần hình thành nhận thức, hành vi. Vì vậy, giáo dục nâng cao nhận thức cho các em là rất cần thiết. Giáo dục nâng cao nhận thức cho trẻ mầm non và học sinh tiểu học không chỉ giáo

dục, định hướng hành vi cho thế hệ tương lai, mà còn có thể tác động đến đối tượng cha mẹ, người thân của các em, từ đó, góp phần tạo sự chuyển biến hành vi trong toàn xã hội.

Việc phân tích một số khó khăn thách thức và thuận lợi trong hoạt động giáo dục hạn chế chất thải nhựa cho đối tượng trẻ mầm non và học sinh tiểu học tại thành phố Sông Công và thành phố Thái Nguyên cũng được xem xét nhằm nâng cao hiệu quả công tác giáo dục và rút kinh nghiệm cho các hoạt động tiếp theo.

2. Phương pháp nghiên cứu

2.1. Phương pháp phân tích, tổng hợp tài liệu

Trong quá trình thực hiện nghiên cứu này, các tài liệu được thu thập từ nhiều nguồn khác nhau: Ủy ban nhân dân thành phố Thái Nguyên, các tài liệu khoa học về rác thải và phân loại, xử lý rác thải, rác thải nhựa, một số tài liệu về xây dựng chương trình giáo dục môi trường từ các tổ chức phi chính phủ (ENV, PanNature...)... tập trung vào vấn đề giáo dục môi trường cho học sinh; phân loại rác thải, hạn chế chất thải nhựa.

2.2. Phương pháp thực nghiệm khoa học

Đây là phương pháp chủ đạo trong nghiên cứu này, được sử dụng dưới các hình thức: Tổ chức chương trình tuyên truyền, xây dựng mô hình hoạt động các lớp trải nghiệm Bảo vệ mẹ thiên nhiên, các hoạt động tái chế... [4], [5].

Các hoạt động này tạo cho học sinh sự hứng thú với chủ đề, từ đó có thái độ tích cực và hình thành hành vi hạn chế chất thải nhựa. Toàn bộ hoạt động thực nghiệm được diễn ra từ năm 2017, tại thành phố Sông Công và thành phố Thái Nguyên.

3. Kết quả nghiên cứu

3.1. Giáo dục hạn chế chất thải nhựa cho đối tượng trẻ mầm non và học sinh tiểu học tại thành phố Thái Nguyên

Các hoạt động giáo dục hạn chế chất thải nhựa cho trẻ mầm non và học sinh tiểu học trên địa bàn thành phố Sông Công và thành phố Thái Nguyên được thực hiện từ năm 2017, dưới các hình thức tuyên truyền trong

một số giờ chào cờ vào sáng thứ 2 hàng tuần, tổ chức lớp trải nghiệm Bảo vệ mẹ thiên nhiên... Mục tiêu của các hoạt động này là nhằm cung cấp kiến thức về chất thải nhựa: Nguồn gốc, tác hại, thời gian phân hủy, cách thức giảm sử dụng túi nilon...; củng cố thái độ đúng đắn trong việc hạn chế chất thải nhựa; Định hướng hành động cụ thể cho trẻ mầm non và học sinh tiểu học để hạn chế chất thải nhựa, từ đó, góp phần bảo vệ môi trường sống đang bị ô nhiễm nghiêm trọng hiện nay.

* Tuyên truyền về hạn chế chất thải nhựa

Hoạt động tuyên truyền cho học sinh tiểu học về hạn chế chất thải nhựa được thực hiện từ năm 2017 đến năm 2019. Mục tiêu của hoạt động là cung cấp những kiến thức cho học sinh về nguồn gốc, tác hại của chất thải nhựa. Bên cạnh đó, hoạt động này giúp học sinh thấy được vai trò của mình, cách thức để hạn chế chất thải nhựa.

Hình 1. Một buổi tuyên truyền diễn ra vào giờ chào cờ đầu tuần

Hoạt động tuyên truyền được tiến hành vào giờ chào cờ hoặc giờ ngoại khóa tại một số trường tiểu học trên địa bàn thành phố Sông Công. Nội dung tuyên truyền nhấn mạnh vào định hướng các hành động nhằm hướng tới giảm thiểu sử dụng túi nilon và chất thải nhựa. Đối tượng tuyên truyền là toàn bộ học sinh của trường, cụ thể: Tiểu học Tích Lương (407 học sinh), tiểu học Bách Quang (454 học sinh), tiểu học Lương Châu (248 học sinh).

* Lớp trải nghiệm “Bảo vệ mẹ thiên nhiên”

Lớp trải nghiệm “Bảo vệ mẹ thiên nhiên” được tiến hành trên địa bàn thành phố Thái Nguyên

dành cho 2 nhóm đối tượng: Trẻ mầm non (01 ngày) và học sinh tiểu học (02 ngày), được tổ chức từ tháng 7/2019, với quy mô 10-15 học người/lớp. Các hoạt động thực nghiệm được lựa chọn trong chương trình trải nghiệm bao gồm: Hội nghị bàn tròn, xem tranh ảnh, phim tư liệu, tổ chức trò chơi, cuộc thi, làm báo tường, làm đồ tái chế, trồng cây xanh...

Nghe diễn giả kết hợp với xem tranh ảnh, phim tư liệu là hoạt động cung cấp một số kiến thức cơ bản về chất thải nhựa, tầm quan trọng của hạn chế chất thải nhựa, định hướng những hành động cần khuyến khích trong việc giảm thiểu sử dụng chất thải nhựa.

Trò chơi, cuộc thi: Tạo hứng khởi, thu hút trẻ vào các hoạt động, tạo điều kiện cho học sinh thể hiện sự hiểu biết, khả năng của mình về các vấn đề môi trường nói chung và hạn chế chất thải nhựa nói riêng. Đặc biệt, cuộc thi làm báo tường, làm đồ tái chế đã giúp học sinh và trẻ mầm non thể hiện những hiểu biết về tác hại của túi nilon, cách thức hạn chế sử dụng túi nilon.

Hội nghị bàn tròn: Cùng cố thái độ, tình cảm của trẻ thông qua việc được tự mình nêu, bảo vệ các quan điểm cá nhân về hạn chế chất thải nhựa. Trong hội nghị bàn tròn, học sinh và trẻ được đóng vai trò khác nhau để nêu lên ý kiến, cách nhìn của mình từ các góc độ khác nhau, từ đó, có cách nhìn đúng đắn hơn về vấn đề và đưa ra được những định hướng giảm thiểu chất thải nhựa.

Hình 2. Học sinh hưởng ứng cuộc thi theo chủ đề

Trồng cây xanh: Là hoạt động hỗ trợ, giúp học sinh và trẻ mầm non hiểu được mối quan hệ

giữa các thành phần môi trường, đặc biệt là vai trò của cây xanh trong đời sống hàng ngày. Bên cạnh đó, hoạt động trồng cây và tìm hiểu về các loài thực vật giúp trẻ em có những nhận thức nhất định về việc thay thế sản phẩm từ nhựa bằng các sản phẩm có nguồn gốc tự nhiên: Dùng lá chuối để gói đậu, đồ ăn, rau..., dùng làn mây tre đi chợ thay cho túi nilon, dùng ống bút bằng ống tre thay cho hộp bút nhựa, bình nước uống thân tre, ống hút cỏ bàng, ống hút tre, ống hút bột gạo...

Toàn bộ hoạt động của lớp trải nghiệm được thực hiện trong khoảng thời gian 1-2 ngày. Nội dung trong lớp học cũng được điều chỉnh linh động để phù hợp với độ tuổi và tầm hiểu biết, khả năng hành động của các nhóm đối tượng.

Các hoạt động trải nghiệm được thực hiện xen ghép (thuyết trình, hoạt động văn nghệ, trò chơi ô chữ, cuộc thi...) nhằm mục tiêu nâng cao nhận thức của học sinh, định hướng các hành động và hướng dẫn học sinh hạn chế chất thải nhựa.

Với những tác hại của chất thải nhựa đối với sức khỏe con người và môi trường, việc hạn chế sử dụng chất thải nhựa là rất cần thiết. Các hoạt động giáo dục giảm thiểu chất thải nhựa được thực hiện tại thành phố Sông Công và thành phố Thái Nguyên đã thu được một số kết quả tốt. Hầu hết các đối tượng tham gia có nhận thức đúng đắn và đầy đủ hơn về hạn chế chất thải nhựa, biết cách và thực hành hạn chế chất thải nhựa ở các mức độ và hình thức khác nhau.

Kết quả thu được thông qua khảo sát sơ bộ tại các trường tiểu học trên địa bàn thành phố Sông Công và 10 lớp trải nghiệm trên địa bàn thành phố Thái Nguyên như sau:

- 90% học sinh đã tham gia chương trình tuyên truyền và lớp học trải nghiệm đều có sự thay đổi nhận thức. Đặc biệt, các em đã nhận thấy vai trò, trách nhiệm của mình trong việc hạn chế chất thải nhựa. 50% số học sinh tham gia lớp trải nghiệm bảo vệ mẹ thiên nhiên áp dụng các biện pháp giảm chất thải nhựa hàng ngày: Hạn chế dùng túi nilon, dùng bình nước cá nhân thay cho chai nhựa, hạn chế dùng ống hút nhựa...

- Các em đóng góp nhiều ý kiến, giải pháp của mình để hạn chế dùng túi nilon, hạn chế chất thải nhựa, sử dụng các sản phẩm thân thiện với môi trường: Sử dụng túi vải, hộp đựng thức ăn, bình đựng nước cá nhân...

- 67% học sinh đã tuyên truyền lại cho bố mẹ, người thân các cách để giảm chất thải nhựa trong sinh hoạt hàng ngày: Dùng túi thân thiện với môi trường, làn thay thế cho túi nilon, biết cách giảm lượng túi nilon và chủ động giảm lượng túi nilon tiêu thụ hàng ngày.

Sau khi thực hiện các hoạt động giáo dục hạn chế giảm chất thải nhựa, thái độ, hành vi cũng như nhận thức trẻ mầm non và học sinh tiểu học được cải thiện đáng kể.

3.2. Một số thuận lợi trong hoạt động giáo dục hạn chế chất thải nhựa cho đối tượng trẻ mầm non và học sinh tiểu học tại thành phố Thái Nguyên

Hoạt động giáo dục hạn chế chất thải nhựa cho trẻ mầm non và học sinh tiểu học có một số thuận lợi nhất định trong quá trình triển khai thực hiện:

- Nhận được nhiều sự giúp đỡ, hỗ trợ của Thành đoàn Sông Công, Ban giám hiệu, các thầy cô giáo tại các trường tiểu học đã triển khai hoạt động tuyên truyền. Chương trình tuyên truyền có thể nhân rộng và duy trì ở nhiều trường trên địa bàn thành phố. Ngoài ra, phòng giáo dục thành phố cũng có định hướng xây dựng hoạt động ngoại khóa với nội dung bảo vệ môi trường, hạn chế chất thải nhựa trên địa bàn toàn thành phố.

- Sự ủng hộ của phụ huynh học sinh: Kết quả khảo sát cho thấy, 51,2% phụ huynh học sinh sau khi cho con tham gia lớp trải nghiệm đã áp dụng một số biện pháp hạn chế chất thải nhựa: Dùng túi vải đi chợ, ưu tiên mua đồ ở cửa hàng không phát túi nilon... Điều này giúp học sinh và trẻ mầm non rèn luyện thói quen tốt và nhận thức được ý nghĩa của những việc mình làm, đồng thời, hứng thú hơn với các hành động hạn chế chất thải nhựa.

- Nhận thức của người dân đã có sự thay đổi đáng kể: Nhận thức của người dân về các vấn

đề môi trường cũng như bảo vệ môi trường đã được nâng cao là điều kiện quan trọng giúp hình thành, duy trì thói quen tốt cho trẻ. Trẻ được sống trong môi trường có bố mẹ hiểu biết, có nhận thức đúng đắn về môi trường sẽ có ý thức bảo vệ môi trường hơn.

- Sự hỗ trợ của các cơ quan truyền thông và báo chí: Các hoạt động giáo dục hạn chế chất thải nhựa và bảo vệ môi trường tại các trường tiểu học và các lớp trải nghiệm luôn nhận được sự quan tâm của một số cơ quan truyền thông trên địa bàn thành phố Thái Nguyên và thành phố Sông Công: Đài truyền thanh truyền hình thành phố Sông Công, Trung tâm văn hóa thành phố Thái Nguyên, Đài truyền thanh truyền hình tỉnh Thái Nguyên. Các cơ quan báo chí này đã đưa tin bài, thực hiện talkshow về các hoạt động của lớp học, từ đó, giúp hiệu ứng tuyên truyền được tốt hơn, đưa thông điệp của lớp trải nghiệm đến được với nhiều khán giả xem truyền hình và người dân thành phố Sông Công, thành phố Thái Nguyên.

3.3. Những khó khăn, thách thức trong hoạt động giáo dục hạn chế chất thải nhựa cho đối tượng trẻ mầm non và học sinh tiểu học tại thành phố Thái Nguyên

Bên cạnh những thuận lợi, quá trình thực hiện các hoạt động giáo dục hạn chế chất thải nhựa cũng gặp một số khó khăn:

- Thói quen, sự thờ ơ của một bộ phận người dân: Mục tiêu của hoạt động là hạn chế chất thải nhựa. Đây là vấn đề nan giải, khi mà đồ dùng bằng nhựa, túi nilon trở nên rất phổ biến, tiện lợi, rẻ tiền, sẵn có. Việc thay đổi thói quen, hành vi không dễ dàng khi người dân có nhiều sự lựa chọn đồ nhựa như hiện nay. Để thay đổi thói quen đòi hỏi quá trình tuyên truyền, vận động lâu dài, hiệu quả hơn, đặc biệt, cần phải thay đổi được suy nghĩ, thái độ của các tầng lớp trong xã hội về vấn đề này.

- Sự tiện dụng: Túi nilon, đồ dùng bằng nhựa có nhiều ưu điểm, đặc biệt về độ tiện dụng và giá thành cạnh tranh so với các sản phẩm khác.

- Chương trình tuyên truyền tại trường học chỉ hướng vào nội dung giáo dục môi trường

mà chưa đưa được thành nội quy của nhà trường. Khía cạnh này được khai thác và vận dụng sẽ là một điều kiện thuận lợi để mục tiêu của hoạt động được hiệu quả hơn.

- Vì đây là chương trình nhằm thiết lập thói quen mới, thay đổi thói quen đã có sẵn trong học sinh và trẻ nên với khoảng thời gian ngắn chưa đạt được kết quả mong muốn. Bên cạnh đó, từ quá trình nghiên cứu lý thuyết đến hoạt động thực tế còn có nhiều điểm khác biệt, ví dụ như sự đa dạng trong tâm lý của trẻ mầm non và học sinh tiểu học trong tiếp cận và định hình thói quen mới, sự khác biệt về thói quen hàng ngày do trẻ mầm non và học sinh có hoàn cảnh gia đình khác nhau...

- Chi phí cho các hoạt động thấp cũng là một khó khăn lớn trong quá trình triển khai thực hiện.

4. Kết luận

Các chương trình giáo dục giảm thiểu chất thải nhựa tại thành phố Sông Công và thành phố Thái Nguyên đã thu được một số kết quả tốt. Hiệu quả giáo dục được đánh giá thông qua kết quả khảo sát như sau:

- Về nhận thức: 90% trẻ mầm non và học sinh tiểu học có nhận thức đúng đắn, đầy đủ về tác hại của chất thải nhựa, hiểu vai trò, trách nhiệm của mình và biết được những cách hạn chế chất thải nhựa trong cuộc sống hàng ngày.

- Về kỹ năng: 50% số học sinh tham gia lớp trải nghiệm bảo vệ mẹ thiên nhiên áp dụng các biện pháp giảm chất thải nhựa hàng ngày.

Đối với phụ huynh và các đối tượng liên quan khác: 67% học sinh đã tuyên truyền lại cho bố mẹ, người thân các cách để giảm chất thải nhựa trong sinh hoạt hàng ngày. Từ đó, phụ huynh và các đối tượng liên quan khác cũng có những nhận thức đầy đủ hơn đối với việc

hạn chế chất thải nhựa và tích cực thay đổi thói quen, hạn chế dần chất thải nhựa.

Để duy trì hiệu quả, các hoạt động giáo dục cần được tổ chức thường xuyên hơn. Bên cạnh đó cần có sự kết hợp giữa nhà trường và gia đình để thiết lập và duy trì hiệu quả tốt hơn. Các hoạt động giáo dục cần được tiến hành trong gian dài, với khoản chi phí đầu tư cho các hoạt động giáo dục lớn hơn.

Ngoài ra, nhóm tác giả đưa ra một số đề xuất:

- Lồng ghép nội dung bảo vệ môi trường, hạn chế chất thải nhựa vào chương trình học.

- Các trường học cần thường xuyên tổ chức và nâng cao chất lượng các hoạt động ngoại khóa về môi trường.

- Tổ chức tập huấn cho giáo viên về các phương pháp lồng ghép nội dung giáo dục bảo vệ môi trường, hạn chế chất thải nhựa vào chương trình học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1]. V. L. Le, *Environmental education (Materials for junior high school teachers and students)*. Viet Nam Education publishing house, 2006.
- [2]. T. H. V. Nguyen, T. P. Vu, and T. H. Nguyen, "Student awareness education in the area of dormitory of the Thai Nguyen university of Sciences about the restricted use of plastic bags," *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 196, no. 3, pp. 147-152, 2019.
- [3]. T. H. V. Nguyen, and T. H. H. Chu, "Building waste management model in Quang Bach commune, Cho Don district, Bac Kan province," *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 189, no. 13, pp. 135-142, 2018.
- [4]. V. K. Le, *Questions and answers about nature and the environment*. Viet Nam Education publishing house, 2005.
- [5]. D. H. Nguyen, *Handbook of environmental communication*, Sida Environmental Fund - Sweden, 2005.